

FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ
MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

OBRANNÉ A CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ

HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ STAVY

Procházka Josef

CÍLE

1. OBJASNIT ZÁKLADNÍ POJMOVÝ APARÁT
  - OBRANNÉ PLÁNOVÁNÍ
  - CIVILNĚ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ – CNP;
  - HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ STAVY – HOPKS
2. OBJASNIT POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍ A EKONOMICKÉ ASPEKTY
3. PŘEDSTAVIT SYSTÉM OBRANNÉHO PLÁNOVÁNÍ ČR
4. PŘEDSTAVIT SYSTÉM CNP A HOPKS
5. PŘEDSTAVIT SYSTÉM CNP NATO A VAZBU NA ČR

OBSAH

ÚVOD

1. ZÁKLADNÍ POJMOVÝ APARÁT
2. POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍ A EKONOMICKÉ ASPEKTY
3. OBRANNÉ PLÁNOVÁNÍ
4. CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ
5. HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ VZTAHY
6. CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ NATO

ZÁVĚR

LITERATURA

- ŠENOVSKÝ, M. a ADAMEC, V. Právní rámec krizového managementu. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava 2007, ISBN 80-86634-55-8.
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR.
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy
- Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv.
- Koncepce hospodářských opatření pro krizové stavy na léta 2019–2024 s výhledem do roku 2030, SSHR, Praha, 2018.
- Koncepce tvorby, udržování a využití zásob pro humanitární pomoc do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Praha: SSHR, 2017

ÚVOD

MOTTO

- Pokud to myslíme s přípravou na krize a stavy ohrožení vážně, musíme mít k dispozici nejen dostatek materiálních zásob, ale také funkční systém jejich výroby a doplňování.
- K tomu jsou potřeba výrobní kapacity, které bohužel nezajistí jen státní podniky.
- Již za první republiky stát dával za povinnost strategickým podnikům, aby udržovaly schopnost vyrábět nárazově nezbytný materiál a výrobky nebo aby samy měly určité skladové zásoby.
- To samozřejmě nelze činit bez náležitých finančních kompenzací a hlavně bez změny naší mentality, která si navykla na život ve všeobecném bezpečí a blahu.

*Předsedkyně výboru pro obranu Poslanecké sněmovny
Parlamentu ČR, paní Černochová, duben 2020*

ZÁKLADNÍ POJMOVÝ APARÁT

KLÍČOVÁ SLOVA

- *Obranné plánování*
- *Civilní nouzové plánování (CNP)*
- *Hospodářská opatření pro krizové stavy (HOPKS)*
- *Nouzové a válečné hospodářství*
- *Hospodářská mobilizace*
- *Regulační opatření*
- *Státní hmotné rezervy*
- *Výstavba infrastruktury pro HOPKS.*

Hospodářská opatření pro krizové stavy (HOPKS)

- Zákona č. 241/2000 Sb., o HOPKS
- Organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů.
- HOPKS vytvářejí podmínky pro realizaci opatření krizového a havarijního plánování v praxi.

System nouzového hospodářství

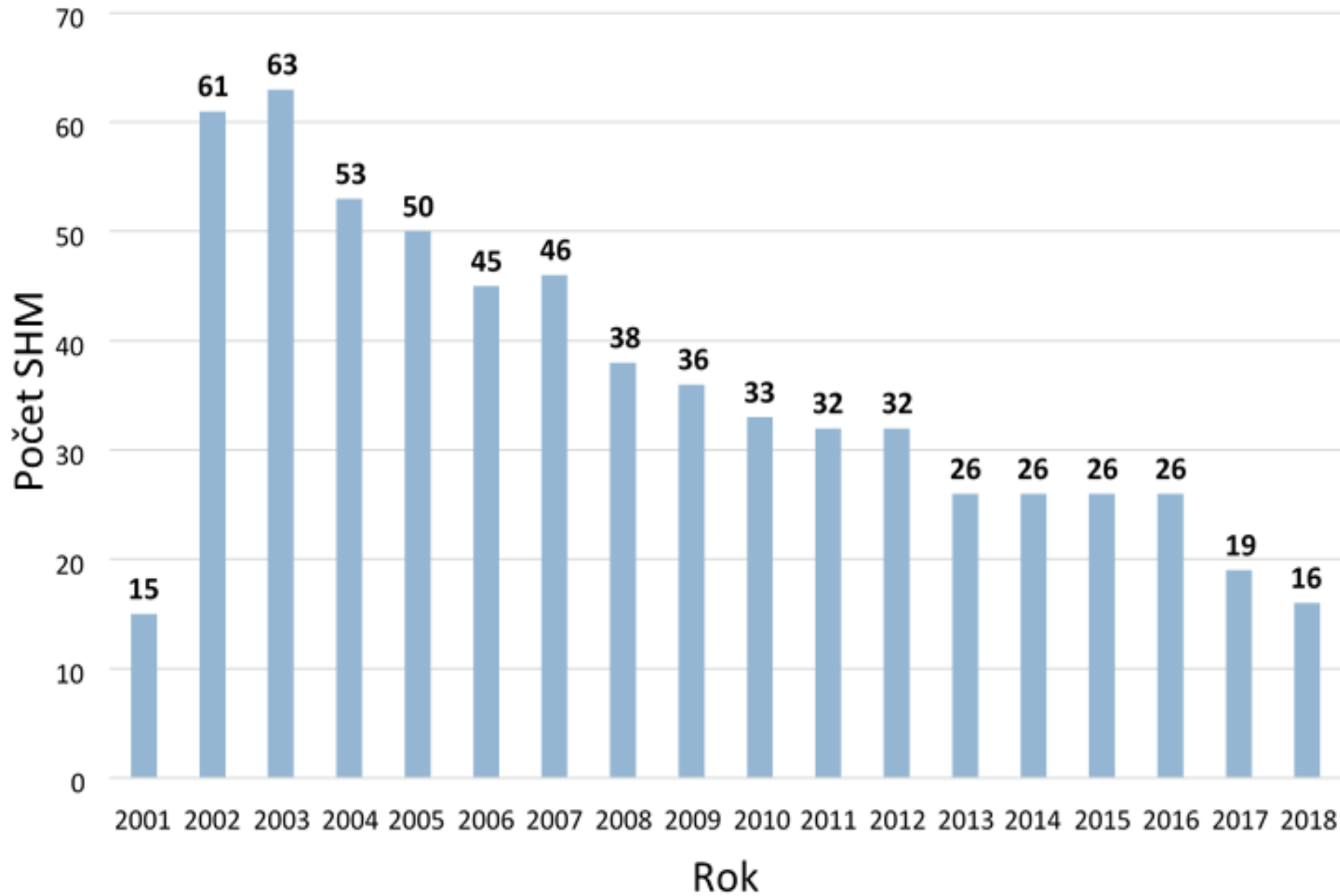
- Součást HOPKS zabezpečující nezbytné dodávky pro uspokojení základních životních potřeb obyvatelstva, pro podporu činnosti hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a pro podporu výkonu státní správy,
- Dodávky by měly probíhat způsobem obvyklým pro období mimo krizové stavy.
- System nouzového hospodářství se využívá pro překonání **všech krizových stavů (SN, NS, SOS, VS)**.
- Tento system lze využít i za válečného stavu pro uspokojení potřeb civilních subjektů.

Hospodářská mobilizace

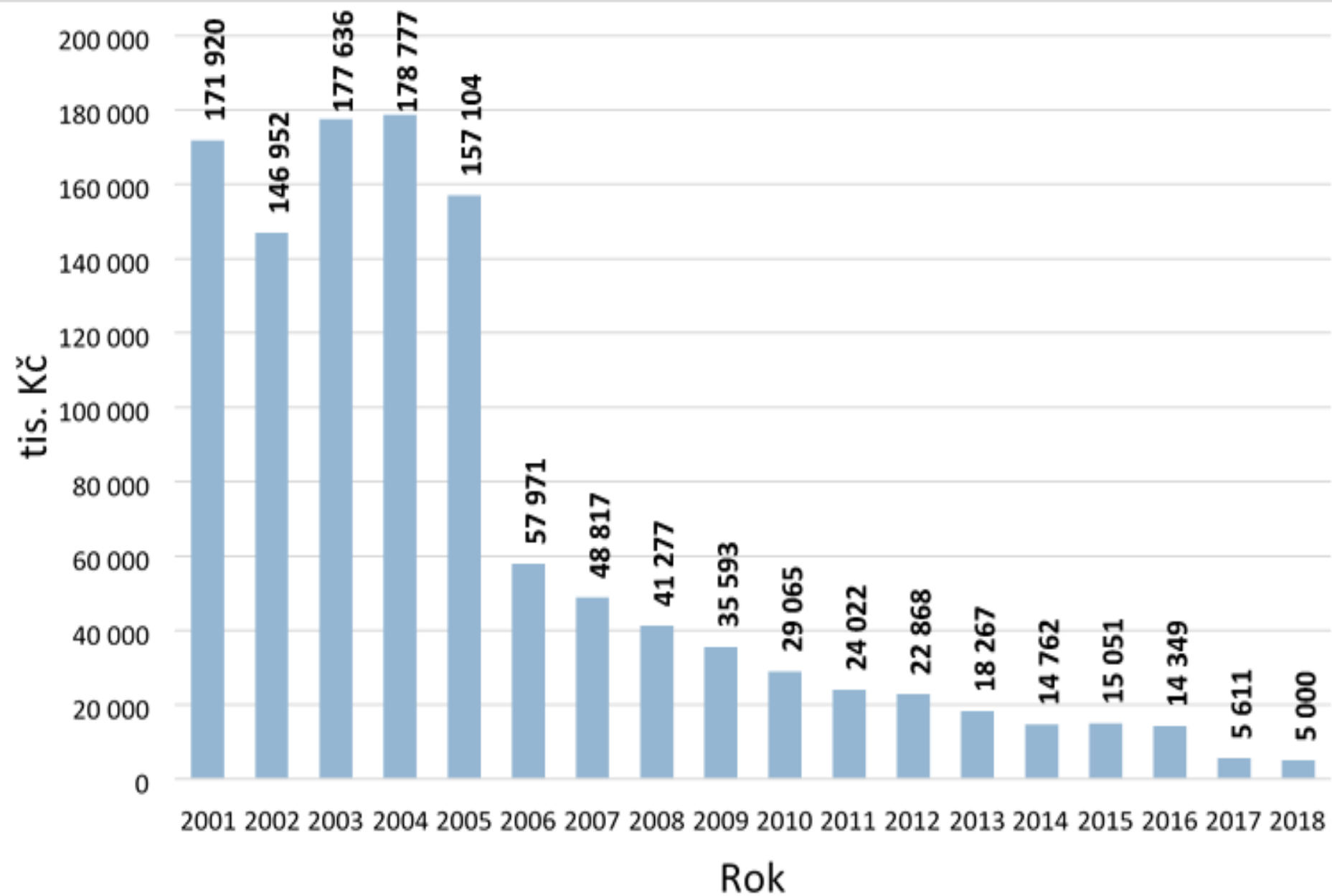
- Organizační, materiální, personální a jiná opatření, kterými ústřední správní úřad zabezpečuje **mobilizační dodávku** pro potřeby ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů za stavu ohrožení státu (SOS) a válečného stavu(VS)
- SSHR garantuje celou oblast hospodářské mobilizace (HM), zajišťuje procesy plánování, financování a kontroly.
- Objednatelé mobilizačních dodávek (Ústřední správní úřady)
- Podnikatelské subjekty – dodavatelé mobilizačních dodávek z celé ČR.
- Předmětem dodávek rozsáhlý sortiment výrobků, různé druhy techniky a náhradních dílů, smluvní zajištění potřebných druhů oprav (běžné, střední, generální) a další služby.

Plán hospodářské mobilizace

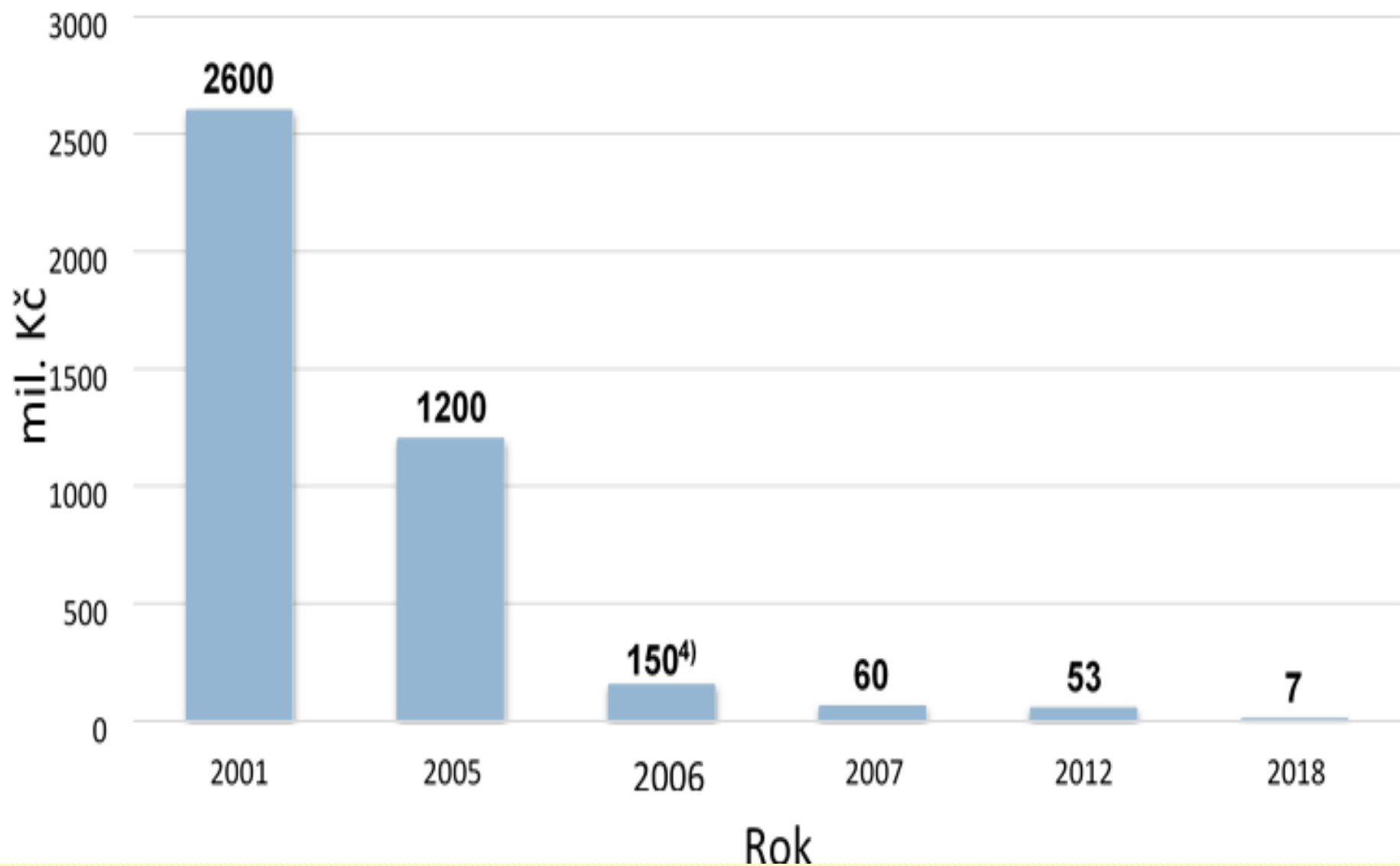
- Na základě požadavků OS a ozbrojených bezpečnostních sborů zpracuje ústřední správní úřad dle kompetenčního zákona plán hospodářské mobilizace.
- Odpovědným orgánem za zajištění těchto požadavků jsou ministerstva, do jejichž působnosti zabezpečení ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů patří (ministerstvo obrany, min. vnitra, min. spravedlnosti, min. financí).
- Objednatel mobilizační dodávky o jejím zajištění uzavře s dodavatelem mobilizační dodávky písemnou smlouvu pro zajištění mobilizační dodávky.
- Výdaje jsou hrazeny z rozpočtové kapitoly SSHR.

Vývoj počtu subjektů hospodářské mobilizace
Zdroj: SSHR

Vývoj prostředků na zabezpečení hospodářské mobilizace
Zdroj: SSHR

Vývoj prostředků na mobilizační rezervy
Zdroj: SSHR

Válečné hospodářství

- Rozhodující část výrobních kapacit a služeb hospodářství státu pro zabezpečení činnosti **ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů**, uspokojení základních životních potřeb obyvatelstva a zachování základních funkcí státu.
- Vzniká transformací mírového hospodářství.
- Zahrnuje novou formulaci cílů, změnu výrobních programů, přeměnu průmyslu, evakuaci lidí, kapacit a materiálu, alokaci zdrojů a změnu v řízení.

Věcné zdroje

- věcné prostředky podle krizového zákona tj. movitá nebo nemovitá věc nebo poskytovaná služba),
- nezbytné dodávky podle zákona č. 241/2000 Sb., o HOPKS, tj. výrobky, práce nebo služby, bez nichž nelze zajistit překonání krizového stavu,
- státní hmotné rezervy (SHR), tj.:
  - pohotovostní zásoby,
  - zásoby pro humanitární pomoc,
  - hmotné rezervy,
  - a mobilizační rezervy.
- Podíl hodnoty jednotlivých druhů SHR na celkové evidenční ceně SHR: hmotné rezervy 90 %; mobilizační rezervy 9 %; pohotovostní zásoby 1 %; zásoby pro humanitární pomoc 0,03 %.

Státní hmotné rezervy

- Státem vytvořené zásoby důležitých surovin, materiálů, polotovarů a výrobků
- Určené pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, ochranu **životně důležitých hospodářských zájmů státu**
- Zajišťování nezbytných dodávek v systému nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace, humanitární pomoc a pro odstraňování následků krizových situací.

Struktura státních hmotných rezerv

Hmotné rezervy

(strategické rezervy státu -
zajišťují základní
ekonomické zájmy státu)

Zásoby pro humanitární pomoc

(pomoc pro postižené
osoby v rámci nouzového
hospodářství)

Státní hmotné rezervy (SHR)

Mobilizační rezervy

(nezbytné dodávky pro
ozbrojené síly
a ozbrojené bezpečnostní
sbory v systému
hospodářské mobilizace)

Pohotovostní zásoby

(nezbytné dodávky v rámci
nouzového hospodářství)

Strategické zásoby

- Část hmotných rezerv představující **zásoby životně důležitých** surovin, materiálů, výrobků a potravinových položek pro materiální zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu.

Nezbytná dodávka

- Dodávka výrobků, prací a služeb pro zajištění základních životních potřeb obyvatelstva, pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a pro podporu výkonu státní správy, **bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů.**
- Dodavatelem jsou právnické osoby, jejichž předmět podnikání umožňuje dodání požadovaných komodit.
- Nezbytnou dodávku hradí orgán krizového řízení, který o ní rozhodl.
- Jsou využívány za podmínek stanovených zákonem pro řešení krizových situací.
- Zajištění nezbytných dodávek za krizové situace organizují orgány krizového řízení (krizové štáby) a dodávky zajišťují podnikatelské subjekty.

Plán nezbytných dodávek

- Základní plánovací dokument, přílohou krizového plánu
- Plánování nezbytných dodávek je spojeno s trvalým přehledem o nich a o jejich dodavatelích (IS Argis).
- IS Argis slouží pro informační a materiálovou podpora orgánů krizového řízení.
- Je provozován a spravován Správou státních hmotných rezerv.
- Mohou do něj vstoupit další uživatelé včetně obcí s rozšířenou působností.
- Uživatelé mohou nárokovat a získat požadované nezbytné dodávky.
- Do systému vstupují vybrané ekonomické subjekty a poskytují požadované informace o svých kapacitách a o možných nezbytných dodávkách.

Regulační opatření

- Opatření sloužící ke snížení spotřeby nedostatkových surovin, výrobků a energií
- Usměrnění spotřeby těchto komodit v souladu s krizovými plány v případech, kdy krizová situace nabývá rozsahu a běžné ekonomické nástroje nejsou při zajišťování nezbytných dodávek dostatečně účinné.

POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍ
A
EKONOMICKÉ ASPEKTY

POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY

- VÝCHODISKEM JE ANALÝZA BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ A ANALÝZA RIZIK
- BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČR NABÍZÍ JEN OMEZENĚ VYUŽITELNÉ ZADÁNÍ
- KARDINÁLNÍ OTÁZKA: PRO JAKÉ SCÉNÁŘE VYTVÁŘÍME HOPKS?
- JAKÉ JE HODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK?
- VYTVÁŘÍME HOPKS PRO ŘEŠENÍ HUMANITÁRNÍ KRIZE SPOJENÉ S MIGRACÍ ČI ŽIVELNÍ KATASTROFOU?
- VYTVÁŘÍME HOPKS PRO ŘEŠENÍ PANDEMIE?
- VYTVÁŘÍME HOPKS PRO ZAJIŠTĚNÍ HOSPODÁŘSKÉ MOBILIZACE A VÁLEČNOU EKONOMIKU?

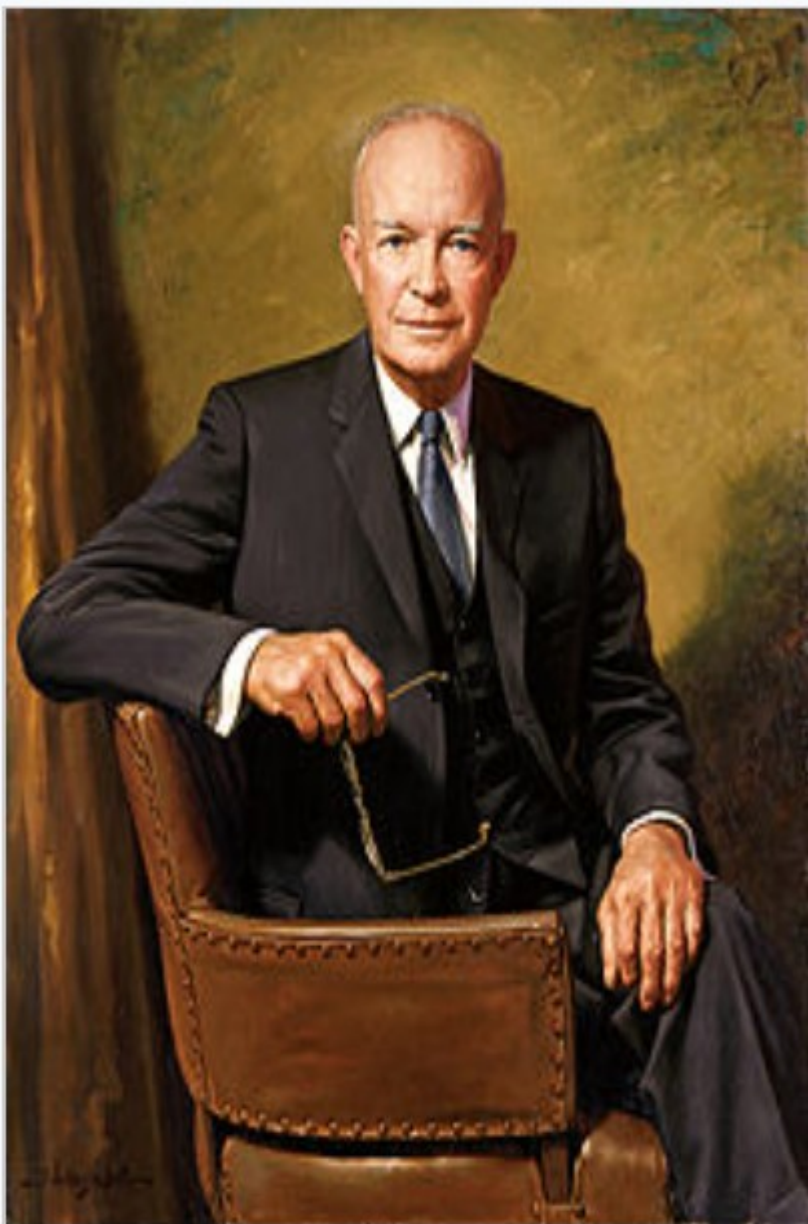
EKONOMICKÉ ASPEKTY

- PRIORITYZACE POŽADAVKŮ NA ZÁKLADĚ RIZIK
- SOUBĚŽNOST SCÉNÁŘŮ!!
- VYUŽITÍ VÍCEZDROJOVÉHO FINANCOVÁNÍ
- ZAPOJENÍ STÁTNÍCH I SOUKROMÝCH SUBJEKTŮ
- ÚČELNOST, HOSPODÁRNOST A EFEKTIVNOST
- ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI DODÁVEK - NENÍ MOŽNÉ DOSÁHNOUT ABSOLUTNÍ NEZÁVISLOSTI ČR
- OBNOVA EKONOMIKY PODLE PRINCIPŮ (PARTICIPACE, SUBSIDIARITY, SOLIDARITY)

OBRANNÉ PLÁNOVÁNÍ

ÚVOD

***„Plánování je důležité,
ale plány jsou
bez cenné.“***

***„Planning is everything,
plan is worthless.“***

Dwight David Eisenhower

ÚVOD

„Žádný plán nepřežije první výstřel.“

„Kein Operationsplan reicht mit einiger Sicherheit über das erste Zusammentreffen mit der feindlichen Hauptmacht hinaus.“

Helmuth von Moltke

BEZPEČNOST A OBRANA

OBRANNÉ
PLÁNOVÁNÍ

VYTVÁŘENÍ SIL

SCHOPNOSTI

Plánování rozvoje

OPERAČNÍ
PLÁNOVÁNÍ

POUŽITÍ SIL

OPERACE

Plánování operací

ŘÍZENÍ BEZPEČNOSTI A OBRANY

PLÁNOVÁNÍ OBRANY ČR, zákon 222

- Nástroj realizace obranné politiky státu
- Gestor: MO ČR;
- Výstup: Ústřední plán obrany ČR.

PLÁNY OBRANY STÁTU

- Soubor věcných, organizačních a personálních opatření určených k:
  - zajišťování obrany státu,
  - plnění mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně,
  - podílu OS na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru;
  - účasti OS na mírových operacích.

PLÁNY OBRANY STÁTU

- (1) ústřední plán obrany státu a dílčí plány obrany;
- (2) plán odpovídajících sil a prostředků nezbytných k zajišťování obrany státu za SOS, VS;
- (3) plán doplňování odpovídajících sil a prostředků nezbytných k zajišťování obrany státu za SOS a VS;
- (4) plány hospodářské mobilizace;
- (5) plán operační přípravy státního území ČR a plán její realizace;
- (6) předběžné operační a stálé obranné plány;
- (7) seznam a katalog opatření národního systému reakce na krize pro potřeby řízení obrany státu;
- (8) plány přípravy občanů k obraně státu.

HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ STAVY

HOPKS

- Součást **obranného plánování a CNP**
- Nezbytný nástroj k zajištění věcných zdrojů a služeb pro potřeby obranného plánování a CNP.

Vlivy:

- **potřeba věcných zdrojů** zabezpečovaných v systému hospodářské mobilizace pro obranné plánování a CNP;
- **schopností** (včetně jejich znalostí) obranné průmyslové základny tyto požadavky zabezpečovat;
- výše přidělených finančních prostředků ze státního rozpočtu.

PODSTATA HOPKS

- Převážně materiální a technická podpora krizových opatření a postupů
- Potřeba materiálů a techniky je různorodá, dle typu a rozsahu krize.
- Nezbytné a mobilizační dodávky vycházejí z analýzy rizik ústředních správních úřadů, krajů a ORP(identifikaci potřeby)
- Mohou být zatíženy určitou kumulační, statistickou, či analytickou chybou. Snahou je maximalizovat požadavky a jistit svou připravenost.
- Udržování zásob pro krizové stavy a realizace opatření je finančně náročná. Hledán je kompromis mezi krizovou připraveností a náklady na tuto připravenost.

ÚČEL

- Pro překonání krizové situace je třeba využívat zejména ekonomický potenciál státu a také právnických a podnikajících fyzických osob.
- Nástroj pro efektivní využití ekonomického potenciálu státu.
- Umožňuje přípravu na řešení krizových situací s využitím dostupných zdrojů ekonomických subjektů (právnických nebo podnikajících fyzických osob).
- Systém umožňující předem si ujasnit, co bude v dané chvíli potřeba, co bude možné zabezpečit u podnikatelské sféry a co bude nutné zabezpečit vytvořením dostatečných pohotovostních zásob.

HOPKS

- **Jsou přijímána po vyhlášení krizových stavů a jsou určena:**
- k uspokojení základních potřeb fyzických osob na území ČR umožňující přežití krizových stavů bez těžké újmy na zdraví
- pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních služeb a zdravotnické záchranné služby,
- pro podporu výkonu státní správy.

SYSTÉM HOPKS

Zahrnuje:

- systém nouzového hospodářství,
- systém hospodářské mobilizace,
- použití státních hmotných rezerv,
- výstavbu a údržbu infrastruktury,
- regulační opatření
- systému vazeb, smluv, zásob
- IS pro evidenci a řízení zajišťování věcných zdrojů
- Činnost Správy státních hmotných rezerv (SSHR).

Souhrn - místo a úloha jednotlivých součástí systému HOPKS

Stav nebezpečí	Nouzový stav	Stav ohrožení státu	Válečný stav
-------------------	-----------------	------------------------	-----------------

**Nouzové
hospodářství**

obyvatelstvo, HS, HZS, státní správa

**Hospodářská
mobilizace**

OS, OBS

**Hmotné
rezervy**

**Regulační
opatření**

obyvatelstvo, OS, OBS, HS, HZS, st. správa

Infrastruktura

CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ

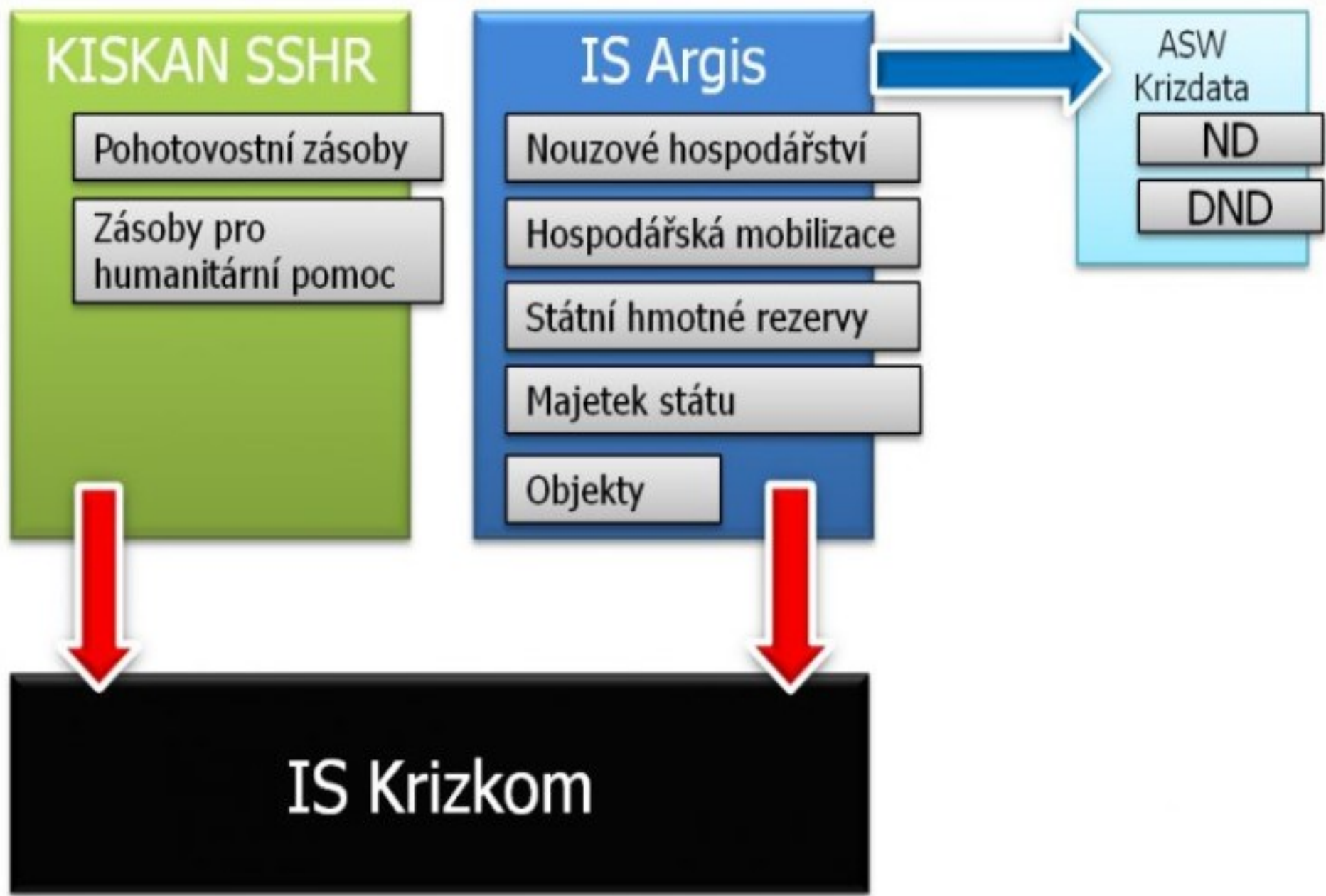
SPRÁVA STÁTNÍCH HMOTNÝCH REZERV

Zajišťuje:

- vlastní pořízení položek SHR,
- financování realizace prvků infrastruktury (sklady, kryty, sila na zemědělské produkty,...),
- financování uchování výrobních schopností,
- financování přípravy mobilizačních dodávek
- informační podporu HOPKS a podporu rozhodování orgánů krizového **řízení** (informace o věcných zdrojích potřebných k pokrytí nezbytných dodávek).

PLÁN VYTVÁŘENÍ A UDRŽOVÁNÍ SHR

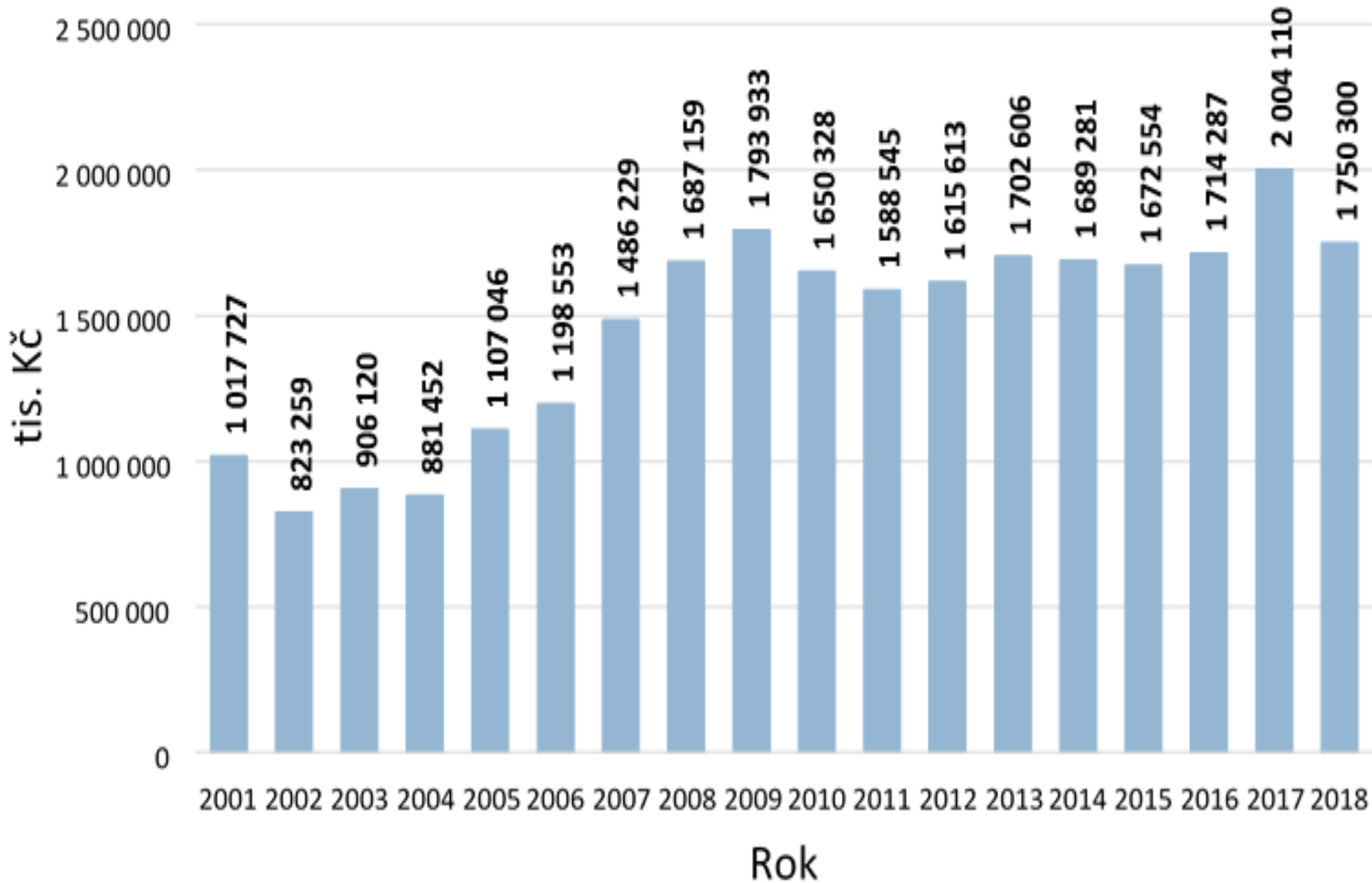
- Základním plánovací dokument pro zajištění opatření v oblasti nouzového hospodářství, hospodářské mobilizace a tvorby státních hmotných rezerv (SHR)
- Požadavky uplatňují ústřední správní úřady
- Přílohu tvoří skladba hmotných rezerv, jejich minimální limity a orientační cílové stavy.
- Plán zpracovává SSHR, dvouleté cykly,
- Projednává Bezpečnostní rada státu, schvaluje vláda

Funkční schéma informačních systémů pro podporu HOPKS

Hmotné rezervy

- Vybrané základní suroviny, materiály, polotovary a výrobky.
- Určeny pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu.
- Struktura hmotných rezerv:
  - Ropa a ropné produkty
  - Potraviny
  - Kovy
  - Ostatní strategické materiály

Vývoj výdajů na zajištění hmotných rezerv
Zdroj: SSHR

Pohotovostní zásoby (1)

- Slouží k zajištění nezbytných dodávek v systému nouzového hospodářství pro podporu obyvatelstva, činnosti havarijních služeb a hasičských záchranných sborů, které nelze zajistit obvyklým způsobem na území ČR
- Vytvářejí se na základě požadavků vyplývajících z krizových plánů ústředních správních úřadů.
- Pohotovostní zásoby (PZ) se vytváří v případě, kdy ústřední správní úřad není schopen z časového, ekonomického, či jiného (např. množství, či unikátnost výroby) hlediska zajistit nezbytnou dodávku od ekonomických subjektů.
- V tomto případě je možné a ekonomické zásoby pořídit z prostředků státu a udržovat je na skladu jako PZ.

Pohotovostní zásoby (2)

- O použití PZ rozhoduje vedoucí ústředního správního úřadu, na jehož žádost byly pohotovostní zásoby vytvořeny.
- Na základě tohoto rozhodnutí SSHR vydá pohotovostní zásoby.
- O použití PZ po vyhlášení stavu nebezpečí může rozhodnout krajský úřad, pokud:
  - jsou uloženy v jeho správním obvodu,
  - použití PZ je v jeho plánu nezbytných dodávek a budou použity k odvrácení ohrožení života nebo zdraví obyvatel nebo odvrácení značné škody.

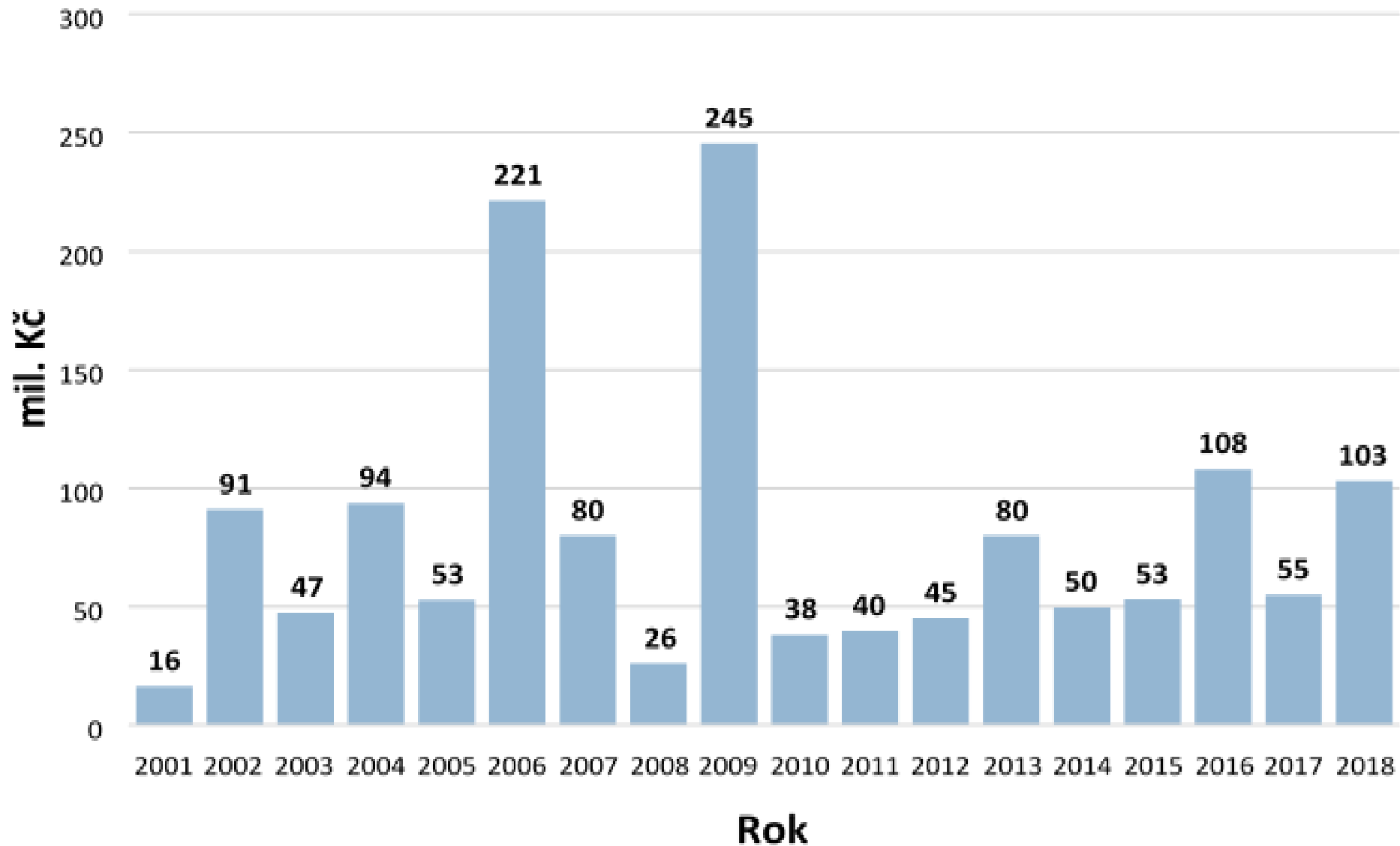
Zásoby pro humanitární pomoc (1)

- Vytvářeny v systému státních hmotných rezerv, ale **jsou součástí systému nouzového hospodářství.**
- Zásoby humanitární pomoci (ZHP) udržuje SSHR.
- Vlastníkem je stát.
- O vydání rozhoduje předseda SSHR na základě požadavku krajského úřadu, obecního úřadu s rozšířenou působností.
- Přidělení zásob pro humanitární pomoc fyzickým osobám vážně postiženým krizovou situací zajišťuje hejtman nebo starosta obce s rozšířenou působností, kterému byly zásoby pro humanitární pomoc poskytnuty.
- Vydané zásoby se neuhrazují, ani nevracejí.

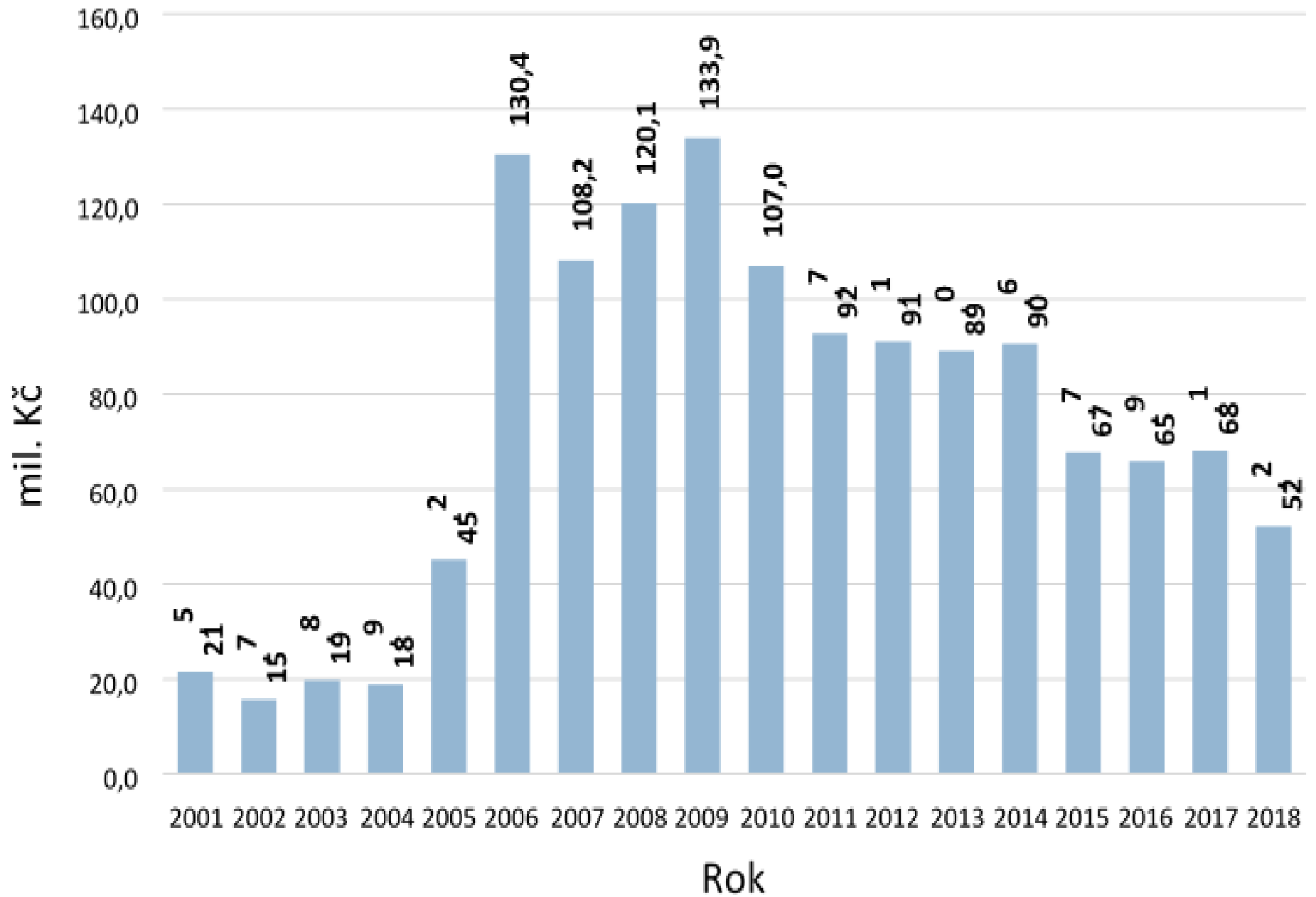
Zásoby pro humanitární pomoc (2)

Zahrnují:

- nouzové dodávky potravin,
- balenou pitnou vodu,
- základní hygienické potřeby,
- pracovní vybavení,
- nouzové osvětlení,
- prostředky umožňující nouzový nocleh, a další potřebné vybavení.

Výdaje na nákup, obměny a záměnu PZ a ZHP
Zdroj: SSHR

Výdaje na oblast nouzového hospodářství

Zdroj: SSHR

CVIČENÍ ZDROJE 2018 (1)

- Procvičit přípravu na řešení krizových stavů s využitím systému CNP
- Proběhlo v olomouckém, středočeském a zlínském kraji za účasti krizových orgánů, složek IZS, orgánů veřejné správy a SSHR.
- Téma: Koordinace vyžadování a poskytování zdrojů za krizového stavu (KS)

CVIČENÍ ZDROJE 2018 (2) - CÍLE

- Prověřit aktuálnost krizových plánů (KP) především v části „Plán nezbytných dodávek“.
- Ověřit využitelnost KIS a vazeb orgánů krizového řízení (KŘ) a informační systém Krizkom (SSHR).
- Ověřit odbornou připravenost orgánů KŘ.
- Procvičit pravidla pro vyžadování a zabezpečení věcných zdrojů.
- Procvičit vyhodnocení potřeby věcných zdrojů.
- Prověřit systém toku informací při vyžadování a poskytování věcných zdrojů.
- Procvičit schopnost reakce krizových štábů (KŠ) obcí s rozšířenou působností (ORP) na vzniklou krizovou situaci, připravenost k analýze a definování potřeb věcných zdrojů.

CVIČENÍ ZDROJE 2018 (3) - VÝSLEDKY

- Cvičící řešili posloupnost materiálního zabezpečení KS při odstraňování následků rozsáhlých povodní.
- Pro zvládnutí krizové situace bylo nutné zajistit nezbytné dodávky.
- Prioritně byly vyžadovány zdroje dostupné v územním obvodu příslušných obcí a kraje.
- Vzhledem k celkovému rozsahu následků povodně vlastní zdroje nebyly dostatečné a bylo nezbytné zajistit zdroje z ostatních částí území ČR.
- KŠ přitom byly využity pravidla a postupy podle Metodiky pro vyžadování věcných zdrojů za krizové situace.
- Cvičení znamenalo nárůst schopností KŠ v řešení krizové situace s využitím nezbytných dodávek v rámci HOPKS.

FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ
MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ NATO

Josef PROCHÁZKA

2020

CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ NATO

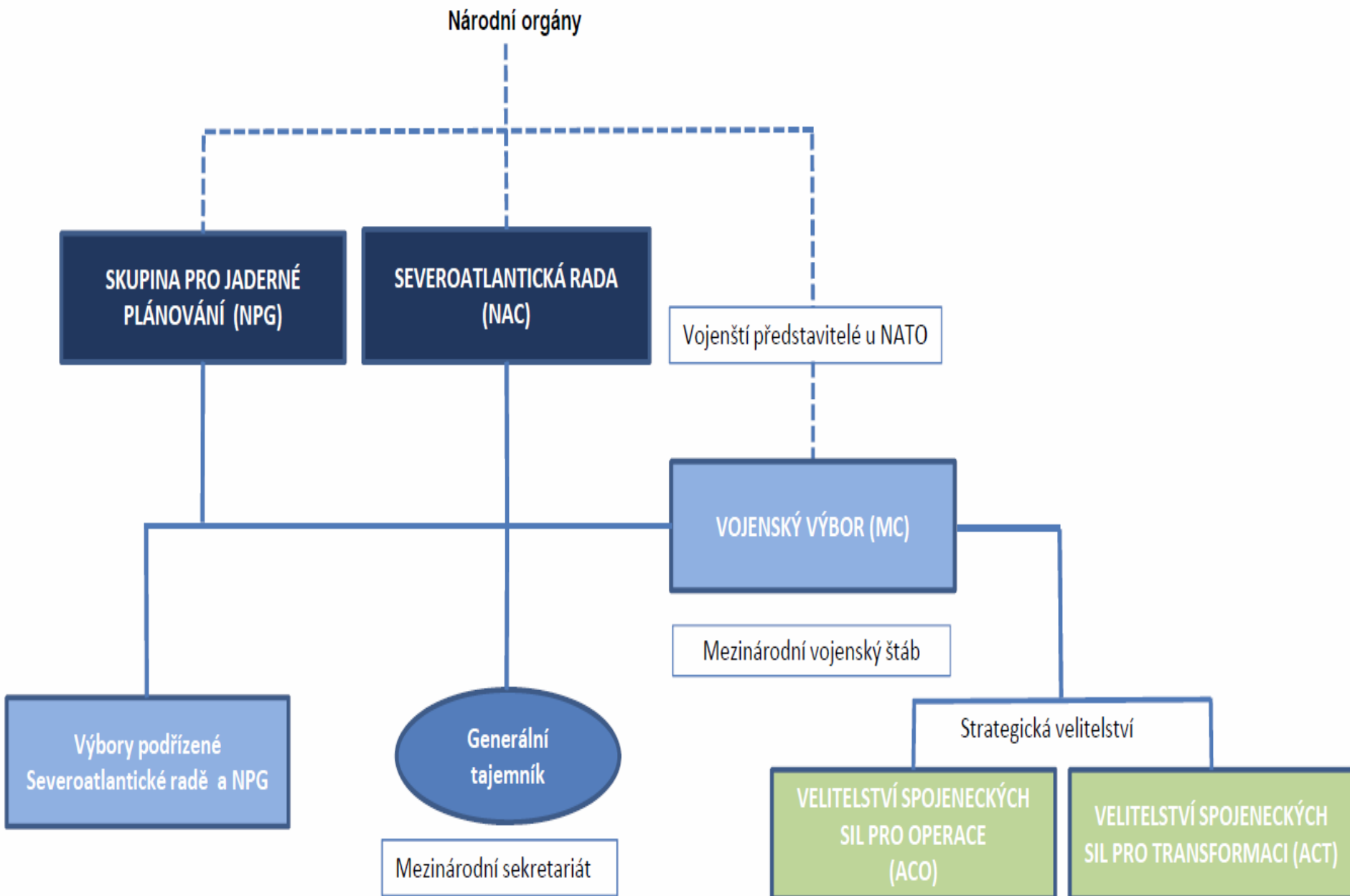
- NATO od svého založení klade důraz na ochranu civilního obyvatelstva
- Od 1953 mohou kapacity k ochraně obyvatel během vojenských konfliktů sloužit také civilnímu obyvatelstvu během přírodních katastrof
- V roce 1998 založeno EADRCC

ROLE CNP NATO

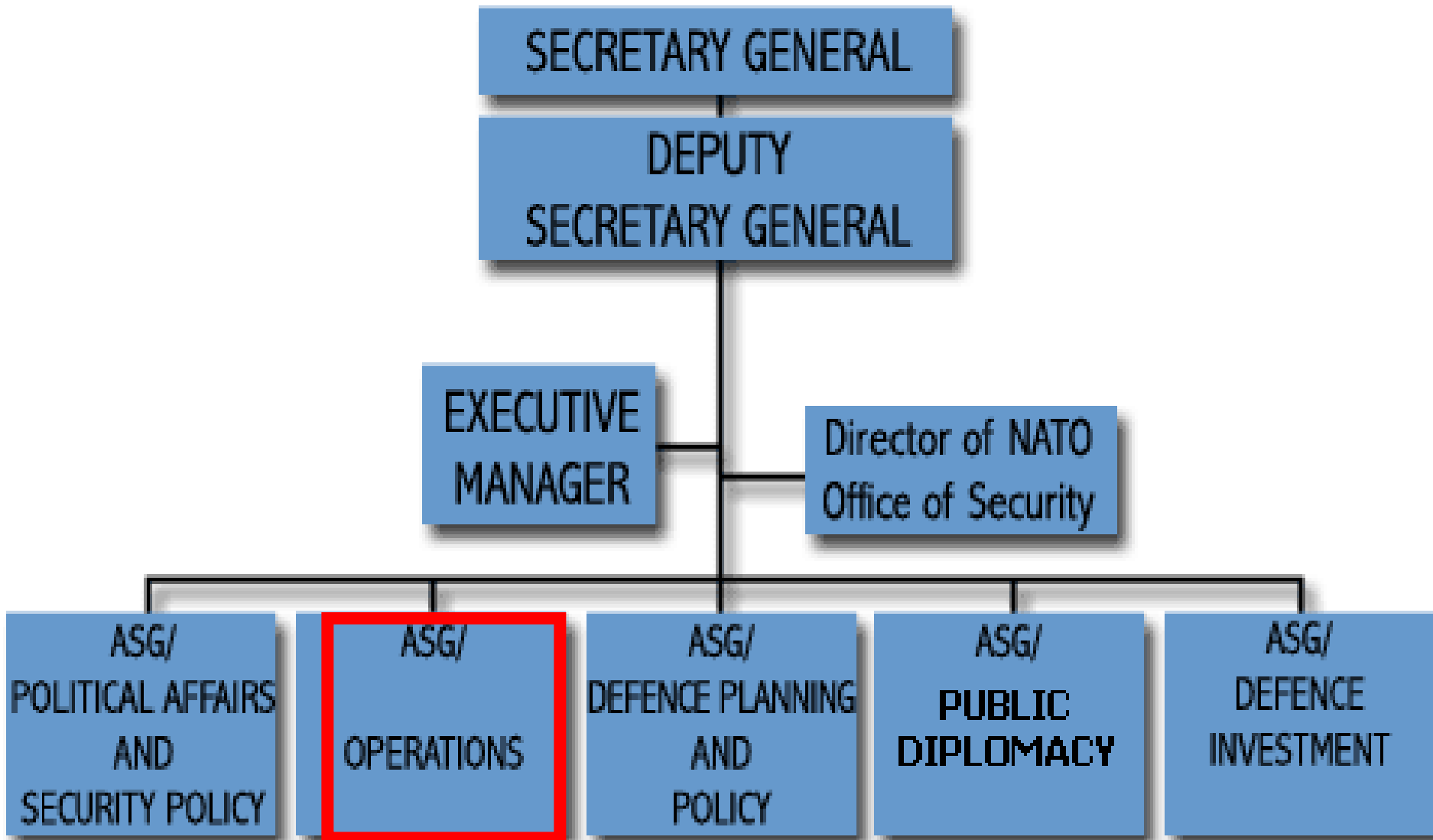
1. Civilní podpora operacím NATO v rámci čl. 5 (o kolektivní obraně),
2. Podpora operacím NATO mimo čl. 5 (operace v rámci mezinárodního krizového řízení),
3. Podpora národních vlád v případě katastrof (nevojenských krizových situací),
4. Podpora národních vlád v ochraně obyvatelstva proti následkům zbraní hromadného ničení,
5. Spolupráce s partnery.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA
NATO
A
PRVKY CIVILNĚ NOUZOVÉHO
PLÁNOVÁNÍ

Civilní a vojenská struktura NATO

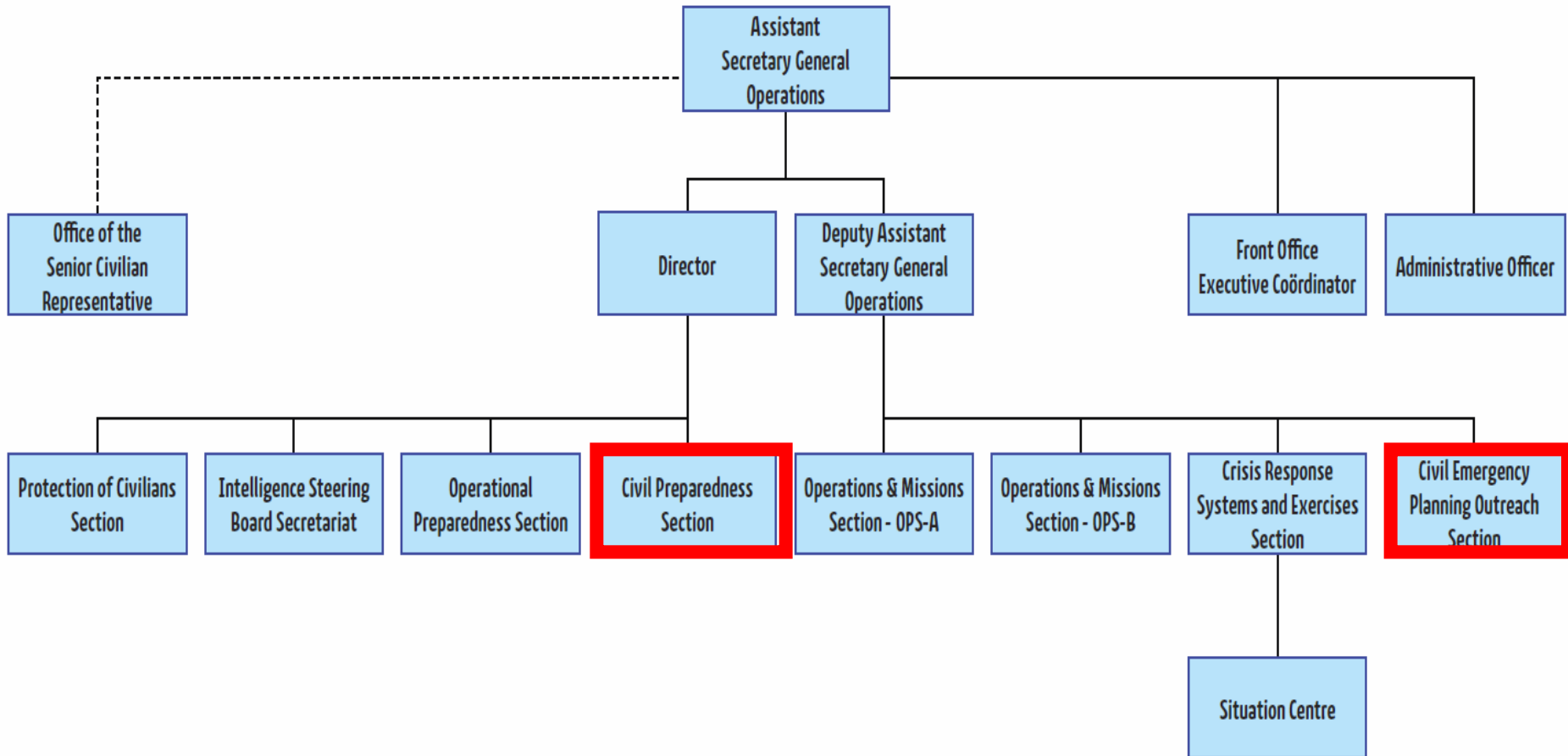
MEZINÁRODNÍ ŠTÁB

SEKCE CIVILNÍ PŘIPRAVENOSTI

Prepare / Anticipate

Prosecute

Phases of Crisis Management

ZÁKLADNÍ DOKUMENTY CNP

- Politická směrnice CNP NATO
  - Civilní podpora pro plánování a vedení vojenských operací
  - Odolnost a schopnosti zvládat mimořádné události
  - Spolupráce s partnery
  - Koordinace s ostatními mezinárodními organizacemi/aktéry
- Pracovní program Výboru pro civilně nouzové plánování (Civil Emergency Planning Committee - CEPC)
- Pracovní programy plánovacích skupin
  - Skupina pro civilní ochranu (Civil Protection Group – CPG)
  - Společná skupina pro zdraví, zemědělství a potraviny (Joint Health Agriculture and Food Group – JHAFG)
  - Skupina pro průmyslové zdroje a komunikační služby (Industrial Resources and Communication Services Group – IRCSG)
  - Skupina pro dopravu (Transportation Group – TG)

CNP NATO – VAZBY NA ČR

- Koordinace národních plánovacích činností členských i partnerských států za účelem zajištění co nejefektivnějšího využití civilních zdrojů při společném dosahování strategických cílů Aliance
- V ČR je ústředním orgánem státní správy **MV-GŘ**
HZS ČR
  - sjednocuje postupy ministerstev a jiných ústředních správních úřadů

VÝBOR PRO CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ (CEPC)

- Vrchním politickým a poradním orgánem Severoatlantické rady (NAC) v záležitostech civilního nouzového plánování (Civil Emergency Planning – CEP)
- Formáty: permanentní, plenární, členský (28), partnerský, 28+n
- Řídí práci 4 tzv. Plánovacích skupin (8 výborů)

SKUPINA PRO CIVILNÍ OCHRANU (CPG)

- Civil Protection Group (CPG)
- Gestor v ČR: MV-GŘ HZS ČR
- Založena roku 1952,
- Dříve se zabýval vojenskými aspekty civilní obrany (varování, ukrytí)
- V současnosti se zaměřuje na civilní mimořádné události.

DOPRAVNÍ SKUPINA (TG)

- Transport Group
- Gestor v ČR: Ministerstvo dopravy
- Skupina vznikla sloučením:
  - Civil Aviation Planning Committee (CAPC)
  - Planning Board for Ocean Shipping (PBOS)
  - Planning Board for Inland Surface Transport (PBIST)
- Skupina koordinuje a monitoruje národní opatření a opatření NATO pro civilní nouzovou připravenost a krizový management v oblasti přepravy:
  - letecké
  - námořní
  - vnitrozemské povrchové

Skupina pro průmyslové zdroje a komunikační služby (IRCISG)

- Industrial Resources and Communication Services Group
- Gestoři v ČR: Ministerstvo průmyslu a obchodu a Český telekomunikační úřad
- Skupina vznikla sloučením: Industrial Planning Committee (IPC) a Civil Communications Planning Committee (CCPC)
- Skupina zajišťuje stálou dostupnost a efektivní distribuci základních průmyslových dodávek a služeb jak pro civilní, tak pro vojenské účely.
- Koordinuje využití průmyslových zdrojů ČS pro podporu obranného úsilí.
- Zodpovídá za civilní komunikace v krizových opatřeních NATO.
- Zajišťuje dostupnost komunikačních služeb pro politické, ekonomické a vojenské účely.

Společná skupina pro zdraví, zemědělství a potraviny (JHAFG)

- Joint Health, Agriculture and Food Group
- Gestoři v ČR: Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo zemědělství
- Skupina vznikla sloučením: Joint Medical Committee (JMC) a Food and Agriculture Planning Committee (FAPC)
- Podpora tvorby zdravotních plánů a legislativy pro mimořádné události v rámci Aliance
- Zabezpečení civilně-vojenské spolupráce při zdravotnickém plánování při mimořádných událostech.
- Připravuje a používá procedury a prvky pro podporu dodávky potravin členským státům v případě mimořádných událostí.

CNP V KRIZOVÉM ŘÍZENÍ V NATO

- CNP má důležitou roli v KŘ NATO
- CEPC – poradní orgán NAC v otázkách CNP/ochrany obyvatelstva
- Součástí NATO Crisis Response System (NCRS) jsou i opatření CNP
- Nástroje CNP – CEP Crisis Management Arrangements (CMAs) – opatření krizového řízení v oblasti ochrany obyvatelstva
- Role CNP ve cvičení orgánů krizového řízení CMX

OPATŘENÍ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ CNP

(CRISIS MANAGEMENT ARRANGEMENTS)

- Mechanismus podpory/pomoci při řešení mimořádných událostí
- Definuje roli a úkoly jednotlivých prvků CNP v případě krizového řízení
- Je součástí Systému reakce na krize NATO (NCRS)
- CME – Crisis Management Element (IS – personální podpora CEPC)
- Civilní experti/expertízy
- Tým rychlé reakce (Rapid Reaction Team - RRT),
- Poradní podpůrný tým (Advisory Support Team - AST)

NÁSTROJE CNP

Civilní experti

- Přibližně 400 expertů (státní i soukromý sektor) pod plánovacími skupinami CNP
- Použití v místě pracoviště (e-mail, telefon)
- Použití tzv. „Call-up“ (povolání do postižené země (na místo zásahu), centrála NATO, jiná mezinárodní organizace)

1) Tým rychlé reakce

2) Poradní a podpůrný tým

Tým rychlé reakce (Rapid Reaction Team - RRT)

- Iniciován Výborem pro civilní letectví (kosovská krize 1999)
- Koncept umožňuje vytvořit tým **schopný rychlého posouzení** civilních potřeb a civilních kapacit při operacích a mimořádných událostech (expertízy tzv. plánovacích skupin)
- RRT vyhodnocuje situaci, poskytuje poradenství na místě události
- Rozmístění týmu – do 24 hod. po schválení žádosti
- Vyslán na žádost země postižené mimořádnou událostí
- Vyslání schvaluje CEPC/28, popř. NAC

Poradní a podpůrný tým

(Advisory Support Team - AST)

- Určen pro pomoc národním orgánům nebo mezinárodním organizacím **při přípravě** na odezvu na živelní nebo technologické mimořádné události
- Nabízí expertízy státům na jejich vlastní žádost (např. EURO 2012, UA, atd.)
- Poskytuje poradenství ve vyhodnocování a dalším rozvoji národní úrovně připravenosti na mimořádné události
- AST není určen k vyslání na místo po mimořádné události
- Vyslání schvaluje CEPC/28, popř. NAC

Euroatlantické koordinační středisko pro řešení mimořádných událostí

- Euroatlantic Disaster Relief Coordination Centre (EADRCC)
- Výkonný prvek CNP NATO, vznik 1998
- EAPC formát
  - MD, ICI i PAG mohou využít
- Mandát pro koordinaci pomoci při
  - přírodních katastrofách,
  - technologických haváriích,
  - teroristickém útoku za použití CBRN (od 2001)
- Pravidelná cvičení (součinnost, regionální přístup, spolupráce s OSN)

AKTIVITY EADRCC – OPERACE

krize na **Ukrajně (Civil Preparedness-aktivován CME)**

- 2 žádosti o mezinárodní pomoc (zdravotnický materiál, rehabilitace voj. personálu)
- AST (4. – 9. 4. 2014) – ochrana KI (jaderná zařízení)

Jordánsko a Turecko – pomoc při zvládnání Syrských uprchlíků

Albánie - sněhová kalamita a následné povodně

Irák – humanitární pomoc v utečeneckém táboře

AKTIVITY EADRCC – cvičení (příklad)

Mezinárodní cvičení záchranářů

- **Téma cvičení:**
  - povodně velkého rozsahu (záchrana na vodě, čerpání vody),
  - zásah a dekontaminace v případě CBRN nehody
  - zásah ve výšce a nad volnou hloubkou
- 21. – 24. 3. 2019 hlavní plánovací konference, Podgorica, Černá Hora
- 27. – 30. 6. 2019 závěrečná plánovací konference, Podgorica, Černá Hora

AKTIVITY EADRCC – CVIČENÍ (PŘÍKLAD)

- Digitální/virtuální cvičení společně se seminářem
- **Civilně-vojenská spolupráce v případě mimořádné události s velkým počtem zraněných a evakuovaných**
- 4. – 7. 7. 2019, Targu Mures, Rumunsko
- Organizováno EADRCC společně s JHAFG, CPG a rumunským ministerstvem pro mimořádné situace
- 150 účastníků ze 17 zemí
- **Lektor – instruktor ze ŠVZ Brno (MV-GŘ HZS ČR) – součást plánovacího týmu pro scénář cvičení**

SOUČASNÉ AKTIVITY – PRIORITY CNP NATO

- A. Zvyšování odolnosti a civilní připravenosti členských států (včetně hybridních hrozeb)
- B. Raketová obrana
- C. Cvičení CMX
- D. CBRN připravenost

VARŠAVSKÝ SUMMIT NATO

- Poprvé v historii problematika CNP na úrovni představitelů vlád (summitu)
- Závazek pokračovat ve zvyšování alianční odolnosti a vylepšení civilní připravenosti proti širokému spektru hrozeb (včetně hybridních) – **úkol pro CEPC**
- CNP v **Komuniké ze Summitu** v odstavci 4 a 73

Metodika na zvýšení civilní připravenosti

Metodiky pomáhá členským státům v implementaci jednotlivých požadavků v sedmi základních oblastech odolnosti identifikovaných ve „Zprávě o stavu civilní připravenosti“

Sedm základních strategických oblastí:

1. Zachování kontinuity veřejné správy a základních funkcí státu
2. Zajištění odolnosti dodávek energií
3. Schopnost efektivně řešit nekontrolovatelný pohyb osob
4. Zabezpečení odolnosti infrastruktury dodávek vody a potravin
5. Schopnost zvládat velký počet zraněných
6. Odolné komunikační systémy
7. Odolná dopravní infrastruktura

RAKETOVÁ OBRANA

Dokončeny a schváleny 3 závěrečné zprávy:

1. Vývoj plánu na minimalizaci dopadů sestřelení případné rakety (Závěrečná zpráva pro NAC - 2012)
  2. Provedení studie na posílení NATO civilně-vojenskou spoluprací a infrastrukturu v oblasti přijímání informací a předávání zpráv národním civilním orgánům (Závěrečná zpráva pro NAC - 2014)
  3. Plán na minimalizaci následků případného nesestřelení balistické rakety (Závěrečná zpráva pro NAC - 2015)
- V současné době - **diskuse implementace na národní/ch úrovni/ích**

NEZÁVAZNÉ SMĚRNICE A MINIMÁLNÍ STANDARDY CBRN PRO ZÁCHRANÁŘE

- Implementační fáze aliančního projektu
- Ad-hoc pracovní skupina k nezávazným směrnicím v oblasti CBRN (příslušník z IOOB Lázně Bohdaneč)
- Pravidelné kurzy pro školitele CBRN pro prvozásahové jednotky
  - V 6 státech: ČR (CoE Vyškov), Bulharsko, Turecko, Německo, Litva a Kazachstán
  - V rámci CPG máme CBRN civilního experta (z IOOB LB)
  - Účast na kurzech pro školitele
- 21. – 23. 11. 2019 Norsko – setkání ředitelů a expertů školicích center na CBRN pro prvozásahové jednotky

PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VÝBORU CEPC A CPG

Výbor CEPC

- ▶ Aspekty CNP během krize na Ukrajině
  - Ochrana KI, přesun obyvatelstva v případě válečného konfliktu, strategická komunikace, civilně vojenská interakce a podpora
- Civilní připravenost (metodika zvýšení civilní připravenosti)
- Zpráva o stavu civilní připravenosti
  - Diskuse scénáře aktivace článku 5

Skupina pro civilní ochranu (CPG)

- ▶ Metodika na zvýšení odolnosti proti hybridní hrozbě – diskuse výchozích hodnotících kritérií v oblastech:
  - ▶ Zachování kontinuity veřejné správy a základních funkcí státu
  - ▶ Schopností efektivně řešit nekontrolovatelný pohyb osob
  - ▶ Schopností zvládat velký počet zraněných

CMX

- Mezinárodní cvičení orgánů krizového řízení NATO prověřuje systém krizového řízení NATO
  - Konzultace, kolektivní rozhodování
  - Článek 4 (konzultace)
  - Článek 5 (kolektivní obrana)
- Hybridní hrozba, kybernetický útok, atp.
- CNP součástí cvičení
- Účast partnerů FI, SE
- EU - pozorovatel

DÍLČÍ ZÁVĚR

- Systém CNP NATO je určen na podporu vedení vojenských operací
- Smyslem je posilování společenské odolnosti a účinná podpora při řešení mimořádných událostí spojenců a partnerů
- Příprava a plánování na krizové situace pokrývá ochranu obyvatelstva, přepravu, komunikaci, průmyslové zdroje a potraviny
- Procedury a mechanismy jsou prověřovány každoročním cvičením krizového řízení (CMX)

ZÁVĚR

- ČR disponuje sofistikovaným systémem CNP a HOPKS
- Systémy jsou určeny pro pokrytí materiálních potřeb a služeb pro vojenské i nevojenské krizové situace
- Významnou roli sehrává SSHR- koordinuje, plánuje, financuje, řídí aktivity spojené s CNP a HOPKS
- Systém je přizpůsobován potřebám vyplývajícím z bezpečnostního prostředí a ekonomickým možnostem
- Procesně je upravován na základě získaných zkušeností (KS, cvičení)
- Opatření hospodářské mobilizace prošla významnou redukcí, není jednoznačně vymezena budoucí poptávka ze strany OS
- Systém národní je úzce provázán se systémem CNP NATO